

Aanmelding van de nieuwe versie 1.4 van de VISI Open Standaard

16 april 2014

Bij de aanmelding van de vorige versie van een standaard, die reeds op de lijst is opgenomen, is de toetsingsprocedure al uitgebreid doorlopen. Daarom hoeft de toetsingsprocedure nu niet zo uitgebreid te zijn. De basisinformatie en score op de *inhoudelijke criteria* is reeds bekend, waardoor het bij de aanmelding van deze nieuwe versie volstaat na te gaan waar de nieuwe versie anders scoort dan de eerdere. Scoort de nieuwe versie gelijk of beter op de *inhoudelijke criteria* dan de eerdere versie, dan komt de nieuwe versie in principe in aanmerking voor opname op de lijst. Kortom, het gaat om de volgende specifieke vragen:

- 1) Op welke criteria (en bijbehorende vragen) scoort de nieuwe versie anders dan de reeds opgenomen standaard
- 2) Ondersteunt dit het opnemen van de nieuwe versie i.p.v. (of naast) de oude versie?

Die vragen zijn hieronder beantwoord, waarbij zoveel mogelijk is gebruik gemaakt van de gegevens van de eerdere aanmelding, voor zover deze nog van toepassing zijn. Waar het niet mogelijk is de oorspronkelijke gegevens te gebruiken, zijn deze gecorrigeerd of aangevuld.

0. Persoonsgegevens indiener & relatie tot standaard

Deze gegevens worden door het Forum gebruikt om met u in contact te kunnen treden. De gegevens worden vertrouwelijk behandeld.

0.	Persoonsgegevens & relatie tot de standaard
0.1	Naam <i>Paul Jansen.</i>
0.2	Organisatie: <i>Stichting CROW.</i>
0.3	Functie <i>Projectmanager.</i>
0.4	Telefoonnummer
0.5	E-mailadres
0.6	Welke relatie bestaat er tussen uw organisatie en de standaard? <i>CROW is de beheerder van de standaard; zie de VISI-website (www.crow.nl/visi).</i>
0.7	Zijn er (andere) overheidsorganisaties die de aanmelding van deze standaard ondersteunen? <i>Diversen, o.a. Gemeente Rotterdam, ProRail, Provincie Gelderland, Gemeente Den Haag, Gemeente Groningen, Rijksgebouwendienst, Amsterdam, Gemeente Breda, Gemeente Leiden, Gemeente Den Bosch, Dienst Vastgoed Defensie, Rijkswaterstaat, Waterschap Scheldestromen, Gemeente Haarlemmermeer.</i>
0.8	Op welke lijst is een eerdere versie van de standaard opgenomen? (pas-toe-of-leg-uit, of gangbaar) <i>Versie 1.3, op de 'pas-toe-of-leg-uit'-lijst.</i>

I. Basisinformatie aanmelding standaard

De basisinformatie van de standaard vormt de basis voor de toetsing tegen de criteria. Probeer hier zo volledig mogelijk in te zijn.

1.	Basisinformatie standaard(en) (In geval van een set van standaarden, meerdere malen invullen)
1.1	Volledige naam van de standaard <i>VISI is een door de Nederlandse bouwsector geaccepteerd afsprakenstelsel voor formele digitale communicatie.</i>
1.2	Verkorte naam van de standaard <i>VISI.</i>
1.3	Versie van de standaard, vaststellingsdatum en status <i>Versie 1.4, releasedatum 1 oktober 2014, status definitief.</i> <i>De nieuwe versie 1.4 van de VISI-standaard bevat de volgende verbeteringen ten opzichte van versie 1.3:</i> <ul style="list-style-type: none"> • (1003) Beveiliging van VISI-communicatie • (1007) Koppelen van externe en interne processen (probleemdefinitie) • (1022) Gebruik van 'DateTime velden' • (1024) Overdragen van rollen vanuit de standaard • (1025) Volgordelijkheid van te versturen berichten • (1026) Automatisch starten van een project • (1040) Backwards compatibiliteit <i>(de uitwerking van deze onderwerpen is te zien op https://visi.codeplex.com, onder 'issues' (advanced view)).</i>
1.4	Oudere en aanstaande versies van de standaard inclusief (verwachte) publicatiedata en ondersteuningsstatus <i>Oude versies:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Versie 1.1 van 6 april 2007. - Versie 1.2 van 20 november 2008. - Versie 1.3 van 25 november 2011. <i>- Oude versies zijn in een archief beschikbaar voor naslag via de VISI-website (www.crow.nl/visi) (zie ook onder I-1.5).</i> <i>- CROW verleent het keurmerk 'VISI compatibele software' (het 'VISI-keurmerk') aan software die is gebaseerd op de meest actuele versie van de VISI-standaard (momenteel is dat versie 1.3 d.d. 25 november 2011).</i> <i>- Met de leveranciers van VISI compatibele software ('VISI-leveranciers') is overeengekomen dat zij een nieuwe versie van de VISI-standaard uiterlijk binnen een periode van 6 maanden na vaststelling van de 'Release Candidate 2' van de desbetreffende versie zullen implementeren in een nieuwe release van hun VISI compatibele software. Zij ontvangen voor die nieuwe release – nadat deze door TNO namens CROW is getoetst aan de nieuwe versie en is goedgekeurd – dan opnieuw het VISI-keurmerk.</i> <i>- Een VISI-keurmerk op software die is gebaseerd op een oudere versie van de VISI-standaard blijft als zodanig bestaan om langlopende projecten waar men niet van versie wil wisselen, te kunnen blijven ondersteunen. Dat keurmerk geldt dan uitsluitend voor die ene release van die software. De historie van verleende keurmerken wordt bijgehouden in bijlage A bij de VISI keurmerkovereenkomst met de desbetreffende VISI-leverancier.</i>
1.5	Naam en vindplaats specificatiedocument (bij voorkeur URL of bijvoegen bij aanmelding) <ul style="list-style-type: none"> - Actuele versie: http://www.crow.nl/nl/Publicaties/publicatiedetail?code=886. Hier staat de VISI Leidraad van de actuele versie in pdf. Oudere versies zijn desgewenst op te vragen bij CROW. - Actuele plus oude versies: http://www.modelservers.org:8080/svn/VISI/trunk. Hier staat de technische documentatie van elke versie, inclusief de ProMotor en benodigde

	<p>databestanden. Deze server is beveiligd met een inlognaam/wachtwoord die bij CROW is op te verkrijgen.</p> <p>- Actuele plus oude versies: https://visi.codeplex.com. Dit is de werkomgeving van de VISI TC, met documentatie van behandelde verbeterpunten. Het wordt door de VISI organisatie gebruikt als een soort 'sharepoint omgeving' waar wordt gewerkt aan het oplossen van technische verbeterpunten. Het openbare gedeelte is voor iedereen vrij in te zien. Om te kunnen meedoen aan discussie en meewerken aan oplossingen is een wachtwoord nodig dat door CROW kan worden verstrekt.</p>
1.6	<p>Naam van de standaardisatieorganisatie</p> <p>Stichting CROW.</p>
1.7	<p>Kosten van deelname aan het standaardisatieproces (bijv. voor lidmaatschap)</p> <p>Variërend van de grote van de organisatie, van € 500,- tot € 50.000.</p>
1.8	<p>Kosten voor het verkrijgen van het specificatiedocument</p> <p>€ 0,-.</p>
1.9	<p>Andere standaarden die genoemd worden in het specificatiedocument van de standaard</p> <p>SSL (https), SOAP internet protocol, XML.</p>
1.10	<p>Hoe werkt de standaard? (graag op een bondige en voor een buitenstaander duidelijke manier beschrijven hoe de standaard werkt en wat deze mogelijk maakt)</p> <p><i>Projectpartners ervaren dat gebrekkige communicatie een groot knelpunt is in de bouwpraktijk. De bouw wordt gekenmerkt door wisselende samenwerkingsverbanden tussen verschillende partijen. Dat maakt het niet eenvoudiger. Goede communicatie tussen de betrokken partijen is van doorslaggevend belang voor de efficiency. Zaken als bijvoorbeeld het snel goedkeuren van wijzigingen door alle bouwpartners, of het tijdig beschikbaar stellen van de laatste versie van een detailtekening op de bouwplaats, zijn van grote invloed op de kwaliteit, de doorlooptijd en de kosten van een project.</i></p> <p><i>VISI voorkomt ruis in de communicatie. VISI structureert, bewaakt, bewaart communicatieafspraken en biedt:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ een gezamenlijke werkomgeving met één transparant digitaal communicatiedossier. ▪ altijd helderheid te bieden over wie wat op welk moment moet doen of besloten heeft, waardoor procedures sneller doorlopen worden. ▪ De mogelijkheid om communicatieafspraken vooraf te maken. ▪ steeds actuele en complete projectdossiers, waardoor rapportages snel beschikbaar zijn. ▪ de mogelijkheid tot het sneller en flexibeler aangaan en inrichten van samenwerkingsverbanden. <p><i>De (formele) communicatie tussen partijen in het project wordt in een VISI-raamwerk zodanig ingericht dat er sprake is van heldere verantwoordelijkheidsverdeling. Dit is gebaseerd op duidelijk gedefinieerde rollen, welke de verantwoordelijkheden, de bevoegdheden, de transacties en de uit te voeren taken bepalen. De betrokken partijen komen vóór de aanvang van een project overeen wie welke rollen vervult. De inhoud van de communicatie wordt vastgelegd in een reeks van eenduidige berichten, opgebouwd uit standaard berichtelementen. De berichten worden gebruikt voor bijvoorbeeld het geven van opdrachten, het aanleveren van tijdschema's, het opleveren van resultaten en het melden van afwijkingen. In VISI is vastgelegd welke berichten bij een bepaalde handeling horen. Voor elk bericht is bovendien gespecificeerd welke gegevens erin moeten staan. Doordat VISI voor een groot deel uit flexibele sjablonen bestaat, is het echter geen rigide standaard. Elk project is uniek en elk VISI Raamwerk wordt daarvoor dus op maat gemaakt.</i></p> <p><i>Om VISI te kunnen gebruiken is VISI compatibele software nodig. Die kan worden aangeschaft bij softwareleveranciers die voor hun software van CROW het VISI-keurmerk hebben ontvangen. De software is gebaseerd op de open-standaard VISI. Hierin zijn de afspraken vastgelegd die ervoor zorgdraagt dat verschillende gekeurde softwaresystemen</i></p>

	<p><i>op de juiste wijze de VISI-berichten (van elkaar) kunnen verwerken en dus interoperabel zijn. CROW onderwerpt deze software aan een compatibiliteitstoets en verleent bij welbevinden het VISI-keurmerk.</i></p> <p><i>Het raamwerk van een specifiek project wordt ingelezen de VISI compatibele software van de in het project deelnemende partijen, waarna de uitvoering (lees: het communicatie-proces) wordt afgewikkeld overeenkomstig de daarover gemaakte (en in VISI vastgelegde) afspraken. Het opvolgen van acties kan met een VISI-raamwerk eenvoudig worden bewaakt en procedures kunnen sneller en efficiënter worden doorlopen.</i></p> <p><i>Projectcommunicatie met VISI is veilig en vertrouwd, en de gebruiker beschikt altijd over actuele en complete projectdossiers. Statusoverzichten over bijvoorbeeld wijzigingen, termijnen of uitstaande acties kunnen met één druk op de knop worden gerapporteerd en zijn altijd snel terug te vinden in het projectdossier. Zo blijkt VISI ook een nuttig managementinstrument voor de beheersing van een of meer projecten.</i></p>
--	---

2.	Toepassings- en werkingsgebied van opname
2.1	<p>Wat is het beoogde functioneel toepassingsgebied voor de standaard?</p> <p><i>Digitaal samenwerken van (keten)partners in het (bouw)proces, waarbij de formele communicatie verloopt volgens een vooraf afgesproken communicatiepatroon (in rollen, transacties en berichten).</i></p> <p><i>De standaard is ontwikkeld in Nederland, maar is ook internationaal toepasbaar (zie ook III-1.1.4).</i></p>
2.2	<p>Wat is het beoogde organisatorisch werkingsgebied voor de standaard? (hoeft alleen ingevuld te worden als de standaard op de 'pas toe of leg uit'-lijst is opgenomen)</p> <p><i>Partijen in de bouwsector, zowel in de grond-, water- en wegenbouw, als in de burger- & utiliteitsbouw, als in de installatiebranche. Dat kunnen verschillende organisaties zijn zoals (semi-)overheden, aannemers, adviseurs en andere instellingen in verschillende rollen.</i></p> <p><i>De standaard kan ook worden toegepast in andere sectoren.</i></p>

II. Criteria voor inbehandelname

De criteria voor inbehandelname worden gebruikt tijdens de intake om te bepalen of een aanmelding correct is en binnen de scope van de lijsten valt. In het geval van een nieuwe versie van een standaard is het alleen nodig om aan te geven of de versiewijziging van invloed is op de eerdere score op de criteria voor inbehandelname. U kunt voor het beantwoorden van deze vraag de tekstvlakken bij de betreffende criteriavragen gebruiken.

Criteria: De aanmelding is correct en valt binnen scope van de lijsten, d.w.z. de standaard:

- Is toepasbaar voor elektronische gegevensuitwisseling tussen en met (semi-) overheidsorganisaties;
- Draagt binnen het beoogde opnamegebied substantieel bij aan de interoperabiliteit van de (semi-)overheid;
- Is niet reeds wettelijke verplicht.

1.	Valt de aangemelde standaard binnen de scope van de lijsten?
1.1	Is de standaard toepasbaar voor elektronische gegevensuitwisseling tussen (semi-) overheidsorganisaties en bedrijven, tussen (semi-)overheidsorganisaties en burgers of tussen (semi-)overheidsorganisaties onderling?
	<i>Ja. Met dien verstande dat een (semi-)overheid of bedrijf de gewenste VISI communicatie met burgers zelf zal moeten faciliteren, bijvoorbeeld via een 'SAAS'-omgeving op internet. Van een burger mag immers niet worden verwacht dat hij VISI-software zal aanschaffen.</i>
1.2	Is het beoogde functioneel toepassingsgebied en het organisatorisch werkingsgebied van de standaard, voldoende breed om substantieel bij te dragen aan de interoperabiliteit van de (semi-)overheid?
	<i>Ja. VISI structureert het communicatieproces met rollen, transacties en berichten, gebaseerd op de 'DEMO-methodiek'. VISI is dermate algemeen toepasbaar dat het werkgebied van de (semi-)overheid daar als vanzelfsprekend ook toe behoort.</i>
1.3	Is het zinvol de standaard op te nemen, gezien het feit dat deze niet al wettelijk verplicht is voor het beoogde functioneel toepassingsgebied en organisatorisch werkingsgebied?
	<i>Ja. Een (open) standaard als VISI bestond nog niet. Een wettelijke verplichting evenmin. De 'Pas-toe-of-leg-uit'-lijst biedt een goede gewaarwording voor (semi-)overheden.</i>

III. Inhoudelijke criteria

De inhoudelijke criteria worden gebruikt voor het expertonderzoek om te adviseren over het al dan niet opnemen van de standaard op één van de lijsten. Bij de aanmelding van een nieuwe versie van een standaard is het van belang aan te geven waar de nieuwe versie anders scoort dan de vorige versie en of dit het opnemen van een nieuwe versie ondersteunt. U kunt voor het beantwoorden van deze vragen de tekstvlakken bij de betreffende criteriavragen gebruiken. De vragen dienen beantwoord te worden met Ja, Nee of Onbekend en altijd te worden voorzien van een toelichting op het antwoord

1. Toegevoegde waarde

Criterium: De interoperabiliteitswinst en andere voordelen van adoptie van de standaard wegen overheidsbreed en maatschappelijk op tegen de risico's en nadelen.

1.1	Verhoudt de standaard zich goed tot andere standaarden?
1.1.1	Kan de standaard naast of in combinatie met reeds opgenomen standaarden worden toegepast (d.w.z. de standaard conflicteert niet met reeds opgenomen standaarden)?
	<i>Ja. De standaard conflicteert niet met andere standaarden. De standaard kan goed worden toegepast samen met o.m. documentmanagement systemen (DMS), BIM-systemen, en andere administratieve systemen.</i>
1.1.2	Biedt de aangemelde standaard meerwaarde boven reeds opgenomen standaarden met een overlappend functioneel toepassings- en organisatorisch werkingsgebied? (Dit kan ook om een nieuwe versie van dezelfde standaard gaan.)
	<i>Ja. Er bestond nog geen standaard op dit werkingsgebied. Meerwaarde t.o.v. systemen zoals BIM en DMS (die de informatie als zodanig inhoudelijk managen) is dat VISI de communicatie daarover managet. Met het verschijnen van versie 1.4 zijn technische verbeteringen doorgevoerd die de VISI standaard nog beter maakt.</i>
1.1.3	Biedt de aangemelde standaard meerwaarde boven bestaande concurrerende standaarden die in aanmerking zouden kunnen komen voor opname?
	<i>N.v.t. Er is geen direct concurrerende standaard op dit werkingsgebied.</i>
1.1.4	Is de standaard een internationale standaard of sluit de standaard aan bij relevante internationale standaarden?
	<i>Ja. - De VISI standaard is geheel in Nederland ontwikkeld, getest en geïmplementeerd. Enkele jaren geleden heeft Nederland VISI ingebracht in ISO voor internationale standaardisatie. VISI is één op één gelijk aan ISO 29481-2:2012 -- Building Information Models -- Information Delivery Manual (IDM) – <u>part 2</u>: 'Interaction Framework', met dien verstande dat IDM-2 is gebaseerd op versie 1.3 van de VISI systematiek. - De grondbeginselen van VISI waren al internationaal gestandaardiseerd als ISO 29481-1:2010 --Building Information Models -- Information Delivery Manual -- <u>Part 1</u>: Methodology and format. - Aansluitend wordt ook toegewerkt naar een '<u>Part 3</u>' van deze standaard genaamd 'Model View Definition'. Dit is nog in de conceptuele fase. Part 3 heeft een belangrijk raakvlak met de IFC (Industry Foundation Classes) van buildingSMART (ISO/DIS 16739) en met de IFD (International Framework for Dictionaries) (ISO 12006 – part 3) cq. buildingSMART DataDictionary en beoogt uiteindelijke de validatie van uitgewisselde BIM-informatie mogelijk te maken. - VISI sluit dus volledig aan bij deze internationale standaardisatie rondom Bouw Informatie Management.</i>
1.1.5	Draagt de standaard voldoende bij aan interoperabiliteit zonder dat aanvullende standaardisatieafspraken (zoals lokale profielen) noodzakelijk zijn?

	<p><i>Ja.</i> <i>Elke VISI-leverancier implementeert onverkort de standaard in zijn VISI compatibele software. Een VISI-gebruiker hoeft dus geen aanpassingen (aanvullende standaardafspraken) te doen in de standaard.</i></p> <p><i>VISI gaat over de digitale communicatie op de raakvlakken tussen (keten)partners. Daarbij kan elke gebruiker in principe elke rol in een VISI transactiekaart vervullen.</i></p>
--	---

1.2	Wegen de kwantitatieve en kwalitatieve voordelen van adoptie van de standaard, voor de (semi-)overheid als geheel en voor de maatschappij, op tegen de nadelen?
1.2.1	<p>Draagt de adoptie van de standaard bij aan de oplossing van een bestaand, relevant interoperabiliteitsprobleem?</p> <p><i>Ja.</i> <i>Namelijk transparantie, traceerbaarheid, voorkomen van redundancy, voorkomen van miscommunicatie cq. voorkomen van faalkosten in het bouwproces als gevolg van gebrekkige communicatie.</i></p>
1.2.2	<p>Draagt de standaard bij aan het voorkomen van een 'vendor lock-in' (leveranciers-afhankelijkheid)?</p> <p><i>Ja.</i> <i>Dat was zelfs een belangrijk uitgangspunt bij de ontwikkeling van de VISI standaard. Er zijn momenteel 5 leveranciers van VISI compatibele software die van CROW het 'VISI-keurmerk' heeft gekregen. CROW, als de beheerder van VISI namens de bouwsector, laat die software toetsen door TNO. De verschillende VISI compatibele software moet op de juiste wijze VISI-berichten (van elkaar) kunnen verwerken en dus interoperabel zijn. VISI-gebruikers zijn daardoor niet afhankelijk van één bepaalde leverancier!</i></p>
1.2.3	<p>Wegen de overheidsbrede en maatschappelijke baten voor de informatievoorziening en de bedrijfsvoering op tegen de kosten?</p> <p><i>Ja.</i> <i>Op de VISI-website staat een 'kosten-baten tool' online waarmee een potentiële gebruiker de financiële kosten-/baten kan inschatten en tegen elkaar kan afwegen. Na een initiële investering (softwaretools en opleiding) levert de toepassing van VISI in projecten op de wat langere termijn een aanzienlijke besparing op de administratieve lasten.</i></p>
1.2.4	<p>Zijn de beveiligingsrisico's aan overheidsbrede adoptie van de standaard acceptabel?</p> <p><i>Ja.</i> <i>De VISI standaard vereist dat VISI communicatie via internet niet zonder SSL beveiligingscertificaat (https) mag plaatsvinden, zowel voor communicatie tussen SOAP servers als voor de communicatie tussen gebruiker en VISI webapplicatie.</i></p>
1.2.5	<p>Zijn de privacyrisico's aan overheidsbrede adoptie van de standaard acceptabel?</p> <p><i>Ja.</i> <i>VISI modelleert het communicatieproces met rollen en transacties (rollen worden voor de uitvoering van het proces toegekend aan personen of organisaties). Een transactie wordt uitgevoerd tussen twee rollen (niet meer en niet minder). Andere rollen kunnen dus niet meekijken met transactie(s) waaraan zij niet deelnemen. Dit proces wordt bewaakt door de VISI compatibele software.</i></p>

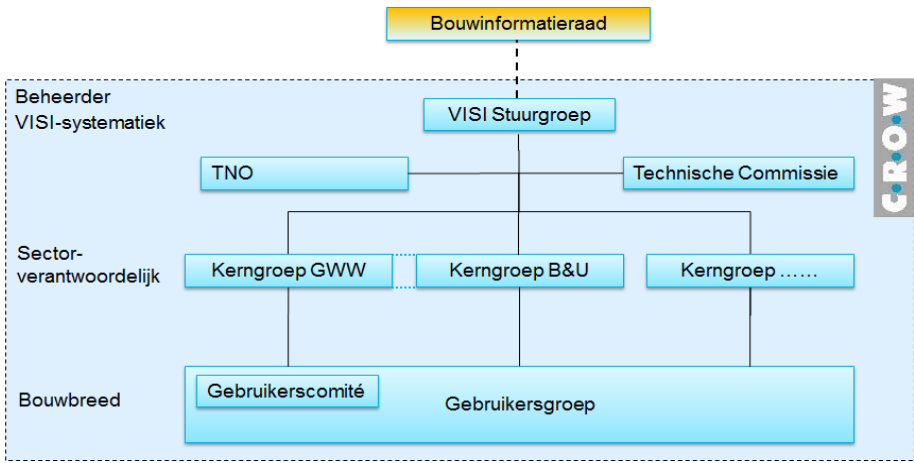
2. Open standaardisatieproces

criterium: De ontwikkeling en het beheer van de standaard zijn op een open, onafhankelijke, toegankelijke, inzichtelijke, zorgvuldige en duurzame wijze ingericht.

2.1	Is de documentatie voor eenieder drempelvrij beschikbaar?
2.1.1	Is het specificatiedocument beschikbaar zonder dat er sprake is van onacceptabele belemmeringen (zoals te hoge kosten en te hoge lidmaatschapseisen)?
	<i>Ja.</i>

	<i>Deze documentatie is gratis voor eenieder te downloaden van de VISI-website.</i>
2.1.2	Is de documentatie over het ontwikkel- en beheerproces (bijv. het voorlopige specificatiedocument, notulen en beschrijving besluitvormingsprocedure) beschikbaar zonder dat er sprake is van onacceptabele belemmeringen (zoals te hoge kosten en te hoge lidmaatschapseisen)?
	<i>Ja. Deze documentatie is gratis voor eenieder beschikbaar op de VISI-website.</i>

2.2	Is het intellectuele eigendomsrecht voor eenieder beschikbaar, zodat de standaard vrij implementeerbaar en te gebruiken is
2.2.1	Stelt de standaardisatieorganisatie het intellectueel eigendomsrecht op de standaard m.b.t. bijvoorbeeld eventuele patenten- onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar?
	<i>Ja. Onder de Creative Commons licentie – Naamsvermelding – NietCommercieel – GelijkDelen</i>
2.2.2	Garandeert de standaardisatieorganisatie dat partijen die bijdragen aan de ontwikkeling van de standaard hun intellectueel eigendomsrecht onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar stellen?
	<i>Ja. Want de CC-licentie is gericht op 'Gelijk Delen'.</i>

2.3	Is de inspraak van eenieder in voldoende mate geborgd?
2.3.1	Is het besluitvormingsproces toegankelijk voor alle belanghebbenden (bijv. gebruikers, leveranciers, adviseurs, wetenschappers)?
	<i>Ja. CROW heeft dit verankerd in de VISI-beheerorganisatie. De sectorvertegenwoordiging (de VISI-Stuurgroep en -Kerngroep) voert de regie over de standaard. De Stuurgroep heeft een liaison met de Bouwinformatieraad. Leveranciers, adviseurs en TNO zijn vertegenwoordigd in de VISI Technische commissie die gaat over de technische inhoud van de VISI-standaard. Met de VISI gebruikersgroep wordt periodiek geklankbord over toekomstige ontwikkelingen. Uit de gebruikersgroep is het VISI Gebruikerscomité geformeerd, wat helpt bij de aansturing hiervan. De gebruikersgroep heeft een liaison met de VISI TC.</i>
	
2.3.2	Vindt besluitvorming plaats op een wijze die zoveel mogelijk recht doet aan de verschillende belangen?
	<i>Ja. Besluitvorming is zoveel mogelijk gebaseerd op consensus.</i>

2.3.3	Kan een belanghebbende formeel bezwaar aantekenen tegen de gevolgde procedure?
	<i>Ja. De bezwaarprocedure (pdf) is te downloaden van de VISI-website.</i>
2.3.4	Organiseert de standaardisatieorganisatie regelmatig overleggen met belanghebbenden over doorontwikkeling en beheer van de standaard?
	<i>Ja. Per jaar is er 2 keer een VISI-Stuurgroepvergadering, 2 á 3 keer een VISI-Kerngroep, 3 keer een VISI TC en 2 tot 4 keer een vergadering van het VISI-Gebruikerscomité. Tevens organiseert CROW 2 tot 4 keer per jaar een gebruikersbijeenkomst. Het (jaar)-programma van gebruikersbijeenkomsten wordt gepubliceerd op de VISI-website.</i>
2.3.5	Organiseert de standaardisatieorganisatie een publieke consultatie voordat (een nieuwe versie van) de standaard wordt vastgesteld? Zie ook bijlage 3 uit de toetsingsprocedure en criteria.
	<i>Ja. CROW registreert voortdurend wensen en behoeften voor een volgende versie van de standaard. Verbeterpunten kunnen door iedereen via de VISI website worden aangemeld (zie http://www.crow.nl/vakgebieden/contracteren/visi-communicatie-in-de-bouw/open-standaard). Daarnaast organiseert CROW voorafgaand aan de productie van een volgende versie ook interactieve sessies met gebruikers om wensen en behoeften te inventariseren. Voor elke versie worden de prioriteiten van door te voeren verbeterpunten door de stakeholders bepaald.</i>

2.4	Is de standaardisatieorganisatie onafhankelijk en duurzaam?
2.4.1	Is de ontwikkeling en het beheer van de standaard belegd bij een onafhankelijke non-profit standaardisatieorganisatie?
	<i>Ja. Namelijk bij CROW.</i>
2.4.2	Is de financiering van de ontwikkeling en het onderhoud van de standaard voor tenminste drie jaar gegarandeerd?
	<i>Ja. Via VISI-overeenkomsten met gebruikers.</i>

2.5	Is het (versie) beheer van de standaard goed geregeld?
2.5.1	Heeft de standaardisatieorganisatie gepubliceerd beleid met betrekking tot versiebeheer van de standaard? (met o.a. aandacht voor migratie van gebruikers)
	<i>Ja. - CROW hanteert een jaarlijkse releasecyclus van nieuwe versies van de standaard. - CROW publiceert een nieuwe versie van de VISI-standaard op de VISI-website. Daarnaast wordt in andere media tevens aandacht geschonken aan de communicatie erover. - Met de VISI-leveranciers is overeengekomen dat zij een nieuwe versie van de VISI-standaard uiterlijk binnen een periode van 6 maanden na vaststellen van de Release Candidate 2 van een nieuwe versie zullen hebben geïmplementeerd in een nieuwe release van hun VISI compatibele software. Het aanvragen/verlenen van het VISI-keurmerk op een nieuwe release van die software is het sluitstuk van die implementatie. - Met VISI-gebruikers is overeengekomen dat zij ondersteuning van CROW krijgen indien zij het gebruik van VISI baseren op de actuele versie van de Leidraad VISI-systematiek zoals op de VISI-website is gepubliceerd én indien zij gebruik maken van VISI-compatibele software welke is voorzien van het VISI-keurmerk.</i>
2.5.2	Is het standaardisatieproces van de standaardisatieorganisatie zodanig goed geregeld dat het Forum zich kan onthouden van aanvullende toetsing bij de aanmelding van een nieuwe versie van de standaard?
	<i>Ja. Het standaardisatieproces wordt uitgevoerd door de VISI Technische Commissie</i>

	<p><i>(technische uitwerking van de verbeterpunten in een nieuwe release , de VISI Kerngroepen (besluit-voorbereidend voor de stuurgroep, i.c. het vaststellen van de scope van een nieuwe release) en de VISI-stuurgroep (fiattering van de scope van elke nieuwe release).</i></p> <p><i>In de Technische Commissie zitten professionele specialisten (vertegenwoordigers van VISI-leveranciers, VISI-adviseurs en TNO). Daar wordt de VISI-systematiek technisch inhoudelijk besproken en vastgesteld. De commissie wordt begeleid en gefaciliteerd door CROW.</i></p> <p><i>De VISI TC is qua samenstelling en expertise vergelijkbaar met de expertgroep die namens het Forum een open standaard technisch beoordeelt bij een aanvraag; laatstgenoemde toetsing is dus in feite overbodig.</i></p>
2.5.3	<p>Is het belang van de Nederlandse overheid voldoende geborgd bij de ontwikkeling en het beheer van de standaard?</p> <p><i>Ja.</i></p> <p><i>Enerzijds direct door de overheidsvertegenwoordigers in de sectorvertegenwoordiging (te weten de VISI-stuurgroep,) die de regie voert over de VISI standaard, bijgestaan door de VISI-Kerngroepen en het VISI Gebruikerscomité. Anderzijds is dit tevens geborgd door de sectorvertegenwoordiging in CROW als zodanig (via de Raad van Toezicht en de Beheer Raad), als ook in de Bouwinformatieraad BIR.</i></p>
2.5.4	<p>Is de vertegenwoordiging van belanghebbenden bij het beheer van de standaard een goede representatie van het werkingsgebied en functioneel toepassingsgebied van de standaard?</p> <p><i>Ja.</i></p> <p><i>Van beneden naar boven gezien: In de VISI Technische Commissie zitten VISI-leveranciers, VISI-adviseurs, een functioneel beheerder namens de gebruikers en TNO. In het Gebruikerscomité zitten functioneel beheerders en makers van VISI-raamwerken van gebruikers. In de VISI Kerngroepen zitten vertegenwoordigers van opdrachtgevers, aannemers en adviseurs uit de gww- en b&u-sector en de installatiebranche. In de VISI stuurgroep zitten vertegenwoordigers van de kerngroepen, het gebruikerscomité en de TC, STABU en een liaison met de Bouwinformatieraad. CROW is secretaris van deze gremia en faciliteert deze. Zie ook de VISI website en schema bij III-2.3.1.</i></p>

3. Draagvlak

Criterium: Aanbieders en gebruikers hebben voldoende positieve ervaring met de standaard.

3.1	Bestaat er voldoende marktondersteuning voor de standaard?
3.1.1	<p>Bieden meerdere leveranciers ondersteuning voor de standaard?</p> <p><i>Ja.</i></p> <p><i>Op dit moment zijn er 5 VISI-leveranciers. Zie de VISI-website.</i></p> <p><i>Een aantal nieuwe leveranciers is bezig met het implementeren van de standaard.</i></p>
3.1.2	<p>Kan een gebruiker de conformiteit van de implementatie van de standaard (laten) toetsen?</p> <p><i>Ja.</i></p> <p><i>Dat is al geregeld via het VISI-keurmerk dat CROW afgeeft. CROW heeft dat namelijk in het beheer van de VISI standaard verankerd.</i></p> <p><i>Maar die conformiteit is in feite de verantwoordelijkheid van de VISI-softwareleverancier. CROW toetst aangemelde VISI-compatibele software volgens een vastgestelde procedure aan de actuele VISI-Leidraad en geeft bij goedbevinden het VISI-keurmerk aan die software. De toets zelf wordt afgenomen door een onafhankelijk extern deskundige (TNO) in opdracht van CROW</i></p> <p><i>Met de desbetreffende softwareleverancier (VISI-leverancier) wordt dan tevens een VISI-keurmerkovereenkomst gesloten. Zodoende weet een gebruiker <u>vooraf</u> al of software die hij overweegt om aan te schaffen werkelijk VISI-compatibel is.</i></p> <p><i>De procedure voor het aanvragen en verkrijgen van het VISI-keurmerk is te downloaden van de VISI-website.</i></p>

3.2	Kan de standaard rekenen op voldoende draagvlak?
3.2.1	Wordt de aangemelde versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere organisaties gebruikt?
	<i>Ja. De nieuwe versie is vastgesteld door de VISI-Stuurgroep en heeft voldoende draagvlak voor gebruik, na de implementatie door de VISI-leveranciers.</i>
3.2.2	Wordt een vorige versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere organisaties gebruikt?
	<i>Ja. VISI wordt al jaren in vele honderden projecten toegepast, het meest in de gww-sector, maar ook in de b&u. Versies 1.2 en 1.3 worden nog wel gebruikt, maar dat zal gaandeweg veranderen in versie 1.4. Mede gelet op het gestelde onder III-2.5.1.</i>
3.2.3	Is de aangemelde versie backwards compatible met eerdere versies van de standaard?
	<i>Ja. Raamwerken gemaakt op basis van versie 1.3 kunnen worden ingelezen in versie 1.4. Backwards compatibiliteit is een issue bij alle technische verbeterpunten in een nieuwe versie en daarop wordt in de keurmerktest ook getoetst.</i>
3.2.4	Zijn er voldoende positieve signalen over toekomstige gebruik van de standaard door (semi-)overheidsorganisaties, het bedrijfsleven en burgers?
	<i>Ja. Er zijn (veel) signalen uit (semi-)overheid en bedrijfsleven. De erkenning als Open Standaard heeft daar een flinke impuls gegeven. Op dit moment is er veel nieuwe interesse vanuit waterschappen, provincies en gemeenten en hun aannemers.</i>

4. Opname bevordert adoptie

Criterium: De opname op de lijst is een geschikt middel om de adoptie van de standaard te bevorderen.

Toelichting lijsten:

- a. Met de lijsten wil het College de adoptie van open standaarden bevorderen die voldoen aan de voorgaande criteria (open standaardisatieproces, toegevoegde waarde, draagvlak);
- b. Met de 'pas toe of leg uit'-lijst beoogt het College dit soort standaarden verplichten als:
  1. hun huidige adoptie binnen de (semi-)overheid beperkt is;
  2. opname op de lijst bijdraagt aan de adoptie door te stimuleren o.b.v. het 'PToLU'-regime. (functie=stimuleren).
- c. Met de lijst met gangbare standaarden beoogt het College dit soort standaarden aan te bevelen als:
  1. hun huidige adoptie binnen de (semi-)overheid reeds hoog is;
  2. opname op de lijst bijdraagt aan de adoptie door te informeren en daarmee onbedoelde afwijkende keuzes te voorkomen. (functie=informeren)

4.1	Opname op de lijst bevordert de adoptie van de standaard.
4.1.1	Is de 'pas toe of leg uit'-lijst het passende middel om de adoptie van de standaard binnen de (semi)overheid te bevorderen?
	<i>Ja. Zie III-3.2.4.</i>
4.1.2	Is de lijst met gangbare open standaarden het passende middel om de adoptie van de standaard binnen de (semi)overheid te bevorderen?
	<i>Nee. Het gebruik van VISI heeft nog niet de omvang die nodig is om als gangbaar (de facto) te kunnen worden beschouwd.</i>

Verzending

Als u het aanmeldingsformulier zo volledig mogelijk heeft ingevuld, dan kunt u deze als bijlage versturen naar forumstandaardisatie@logius.nl

Gebruikt u dan als onderwerp: "Aanmelding standaard".

Na ontvangst van het formulier ontvangt u binnen 5 dagen een ontvangstbevestiging per e-mail.

Bedankt voor uw aanmelding.

<<<